

Колкав е вашиот вкупен семеен приход?

Jan.   Февр.   Март   итн.

Вкупен приход

Запомнете

КРЕДИТИТЕ НЕ СЕ ПРИХОД!
Не забележувајте ги сè уште износите на кредитот – за нив ќе зборуваме во чекор 5.

Чекор 3:

Планирајте ги вашите трошоци за истиот период. Наведете приближни бројки врз основа на вашите претходни искуства.

НАВЕДЕТЕ ГИ КРЕДИТНИТЕ ОТПЛАТИ КАКО ТРОШОЦИ ЗА СЕКОЈ МЕСЕЦ!

Пресметајте ги вкупните месечни износи за следниве видови трошоци:

Jan.   Февр.   Март   итн.

храна
транспорт
електрична енер.
кирија
вода / гас
телефон / интернет
потреби за децата
прослави и подароци
сите кредитни отплати
одмори
други планирани набавки
облека
останати расходи

Додадете малку резервен износ за трошоците коишто не може да се предвидат (за итни случаи и неочекувани трошоци).

Сега пресметајте ги вкупните износи на трошоци и набавки:

Jan.   Февр.   Март   итн.

Трошоци и набавки

Запомнете

НЕ ЗЕМАЈТЕ КРЕДИТИ ЗА РЕДОВНИ ТРОШОЦИ! УПОТРЕБЕТЕ ГИ САМО ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ВАШИТЕ ФИНАНСИСКИ ЦЕЛИ!

Чекор 4:

Пресметајте ја вашата очекувана заштеда за секој месец во текот на целата година. Ако вашите заштеди се во минус во секој период, може да сте во неволја! Размислете за намалување на трошоците или обидете се да заработите повеќе.

СЕМЕЕН БУЏЕТ

Jan.   Февр.   Март   итн.

Вкупни приходи
Трошоци и набавки
Месечна заштеда (приходите МИНУС трошоците)
Годишна заштеда

Чекор 5:

Споредете ја вашата месечна заштеда со вашите месечни финансиски цели. Дали имате доволно заштеди за да ги постигнете своите цели? Ако не, можете да размислите за земање кредит.

Запомнете: Вашата месечна отплата за нов кредит треба да биде помала од 70-80% од вашата месечна заштеда!

Ако земете кредит, тогаш запомнете дека треба да ја додадете месечната отплата на кредитот во вашиот иден буџет, бидејќи враќањето на кредитот значи зголемени трошоци и намалување на заштедата.

Проект за финансиска едукација

Народна банка на Република Македонија
бул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр.1,
1000 Скопје
www.nbrm.mk

Народна банка на
Република Македонија

EUROPEAN FUND FOR SOUTHEAST EUROPE

ДАЛИ ВИЕ УПРАВУВАТЕ СО ВАШИТЕ ПАРИ ИЛИ ВАШИТЕ ПАРИ УПРАВУВААТ СО ВАС?

„Изборот е ваш. Или постојано да се обидуваме да врзете крај со крај, или да управувате со вашите пари мудро, за да извлечете најмногу од она што го имате.“

„Секогаш се појавуваат работи за коишто се потребни дополнителни трошоци. Тоа едноставно е неизбежно...“

Управувањето со парите е за сите, а не само за луѓето со многу пари.

Дали вашите финансиски цели се дефинирани? Колку пари ви се потребни за да ги остварите вашите соншта? Ако вашиот одговор е „многу“, најверојатно имате аспирации - но можете ли да ги претворите во конкретни „цели“, со конкретни суми и рокови?

Управувањето со парите е за сите, а не само за луѓето со многу пари.

Секој треба да може да управува со своите пари и да најде начин да заштеди повеќе. Ако не можете да ги следите вашите приходи и расходи, се изложувате на ризик од купување работи што не ви требаат, или од преголем трошок.

Штедењето нема никаква врска со скржавоста. Тоа претставува паметен избор – да не ги потрошите вашите пари за работи коишто навистина не ви требаат.

Не ми се допаѓа да бидам скржавец - штедењето не е за мене!

Дали 10% од вашите месечни трошоци ви се чинат многу за да се грижите? На почетокот овој износ можеби ќе ви изгледа мал, но за повеќе од една година, добивате 120%, или повеќе од еден месец од вашите приходи, само како резултат на штедењето. Зарем не ви се чини дека вреди?

„Управување со пари? Тоа е како научна фантастика!“

„Всушност навистина е лесно и нема причина да не го правите. Важно е да имате едноставен план и да се придржувате до него. Вашата дисциплина ќе се исплати!“

Дали сте знаеле?

Преку правилно управување и следење на она што го трошите, ќе заштедите 20% од вашите трошоци. Како? Со тоа што ќе научите да ги откривате непотребните трошоци и ќе носите подобри одлуки во врска со она што го трошите. Обидете се!

Планирањето е важно. Управувањето со личните финансии е важно. Следењето на трошоците е важно. Со малку редовност и дисциплина, ќе ви помогне да го подобрите вашиот живот.

Започнете да ги следите вашите трошоци денес!

Нека ви биде секојдневна навика да ги прегледате вашите приходи и трошоци и да ги анализирате внимателно, за да ги утврдите трошоците коишто би можеле да се избегнат. Научете да ги забележувате вашите лоши навики!

Чекор 1:

Одлучете како семејство: што сакате да постигнете, колку пари ќе ви бидат потребни и до кога? Целите може да бидат за семејството (на пример за образование) или за работата.

Каква е вашата финансиска цел? (наведете ги вашите најважни цели)	На пример: уплата за првиот семестар од образованието на нашата ќерка	Крајна цел 1:	Крајна цел 2:	Крајна цел 3:
Кога треба да се постигне оваа цел?	25 декември 2017 година			
Колку пари ви се потребни до тогаш?	25,000 денари			
Колку пари веќе имате коишто би ги искористиле за оваа цел?	5,000 денари			
Колку време ќе ви треба да ја заштедите целата сума?	4 месеци			
Месечни заштеди со кои ќе ја постигнете	$(25,000 - 5,000) / 4 = 5,000$ денари			

Чекор 2:

Анализирајте го вашиот приход: наведете ги сите извори на приходи за наредниот период (обично една година). Ако немате точни бројки, обидете се со приближни. Пресметајте ги вкупните месечни износи за следниве видови приходи:

- плати;
- пензии;
- профит од продажба на одредени производи;
- дознаки испратени од роднини коишто работат во странство;
- други приходи.